

Motion till riksdagen

1989/90:K249

av Kent Lundgren (mp)

Ett medmänsklighetsombud

Inledning

Den svenska rättstaten uppfattas och värderas utifrån sin förmåga att på ett tillfredsställande sätt värna om medborgarens intressen och som uttrycks i separat motion om brottsoffer, så handlar det bl.a. ifråga om:

- stödet till den enskilde när samhället misslyckats med skyddet
- den enskildes rätt som offer
- hur den enskilde förstår lagen och dess rättvisa
- hur lagen hävdar den lilles rätt mot övergrepp från den store.

Lagen slår inte alltid rätt

I det komplexa samhälle vi lever i stiftas mängder av lagar, som i många sammanhang har ett inbördes beroende. Självklart blir inte alltid lagstiftningen som man tänkt sig och därmed råkar den enskilde illa ut.

Lagen ger inte alltid fullvärdigt skydd

I andra sammanhang handlar det om att anställningsförhållanden inte är trygga nog – se separat motion om domaryrket – och då måste rättelse till.

Läkarskråets makt

Patienter som är "alltför påstridiga och envisa" på grund av att man inte fått information, använts för "experiment", misstänker felbehandling, eller liknande, kan faktiskt bli nekade vidare vård eller behandling.

Raka motsatsen bland läkarna finns givetvis också, som väl är.

Felbehandling i sjukvården

Den nuvarande konstruktionen av patientförsäkringen är obegriplig för patienten, eftersom landstinget, som är arbetsgivare för den läkare som felbehandlat och därför ytterst ansvarig, sitter som en part vid behandling av ett ärende.

Försäkringsbolagen, som skall betala, är en annan part. Patienten däremot, som är den som verkligen har intressen att bevaka, eller ombud för

denne, får i regel inte vara med, utan behandlingen sker oftast baserad på journal och uttalanden från kollegor till den läkare som handlat fel. Detta är skandalöst.

Mot. 1989/90
K249

Penalism i kriminalvården

Interner som begär rättning av felaktigheter och trampar på ömma tår genom att ex. skriva brev till KVS för att få rättelse till stånd, kan bli omplacerade, få indragna permissioner, kan plötsligt bli klassade som farliga, etc.

Kriminell ungdom

När en ung människa i utförsbacke kan straffa ut sig från ett § 12-hem, utan att annan behandling sätts in, så är det inte allmänheten som har anledning att bli upprörd, utan i ännu högre grad hans assistent, kontaktman, föräldrar och – om han förstått sitt eget bästa – han själv över att samhället lämnar honom i sticket.

Samhället och de kriminella

En kriminell individ som är missbrukare kan i dag få kontraktsvård.

Vid svårare brott kan internen sättas på specialavdelning i fängelset för att komma loss från knarket.

Men är en intern både psykiskt sjuk och narkoman, så finns det ingen sjukplats för vederbörande – Landstinget tar inte emot psykiskt sjuka missbrukare. Således blir det ingen vård.

Brottsoffret i rättsprocessen

Som nämnts i annan motion om brottsoffrens situation, så handlar det om att samhället skall åstadkomma den rehabilitering som domstolen avsåg att livräntan/medborgarlönen skulle finansiera.

Räcker inte medlen och beslutsfattarna inte vill skapa rätt, så är möjligheten liten att i dag komma någon vart.

Offren mot försäkringsbolagen

Ett otal fall har vandrat i pressen genom åren, där trafikoffer och andra offer – inte minst offer för arbetsmiljön – får vänta i årtal tack vare förhandlingar, utredningar och andra vansinnigheter. Ibland får man uppfattningen att man drar ut på tiden för att offret skall avlida, så att det blir så billigt som möjligt. Det har som väl är inte synts till några sådana fall på ett år vad motionären kunnat notera, men det är en tidsfråga innan det händer igen.

Ohållbara regler hos försäkringsbolagen

För att belysa den lilla människans tro på rättvisa, berättas följande:

En dimmig morgon råkar två travhästar i sken. De bryter igenom staketet och skenar upp på landsvägen. En bil kommer sakta körande och ut ur dimman bryter plötsligt hästarna. Föraren försöker väja, men en av hästarna för-

söker hoppa över bilen, som blir skrot. Det dräktiga stoet försvinner i dimman svårt sargad. Föraren har fått en skada i ryggen, som inte syns på röntgen (kallas numera scolios). Polisen konstaterar ingen skuld hos föraren. Förarplatsförsäkring, arbetsskadeförsäkring och 3 privata olycksfallsförsäkringar är giltiga. Föraren får 1 000 kr för sveda och värk, men får betala bilen, som endast var halvförsäkrad. Dessutom sin egen omskolning samt via sin bonus även hästens skador, trots att denna hade egen försäkring. Dessutom ville försäkringsbolaget ha 300 kr. i ökad självrisk för att föraren var under 24 år, men backade efter överklagan. Denne förare kommer aldrig att tro på rättvisan mer.

Handikappades situation

Många förtvivlade föräldrar till handikappade barn försöker ge barnet en så dräglig tillvaro som möjligt och helst i hemmet.

Många många gånger råkar dessa illa ut för att myndigheterna sätter så snäva sparmål att familjen antingen får flytta närmare ett specialistsjukhus, eller sätts barnet på institution.

Detta är inte medmänskligt.

Förslag till åtgärder – medmänsklighetsombud/människoombud

I samhället finns i dag JO och JK, men dessa instanser testar endast av ett ärende mot lagens bokstav. JÄMO däremot tar inte bara myndigheter och företag i örat när de gör fel, utan påverkar också utvecklingen genom debatt och annan påverkan.

På samma sätt behövs ett människoombud/medmänsklighetsombud, MMO, som tar myndigheter och företag i örat när dessa inte sköter sig, ser till att inte myndigheter slussar omkring folk utan att ta ansvar, som hjälper till med upplysningsverksamhet till den enskilde vart denne skall vända sig för att få rätt, hjälper denne att få rätt om han inte lyckas själv, påverkar lagstiftarna och skapar samhällsdebatt.

Nivån som dessa ombud bör sitta på, är över, eller parallellt, med de myndigheter som skall hållas efter. Lämpligen är denna nivå länsstyrelsen, som idag har en naturvårdsenhet och lämpligen också då bör ha en människovårdsenhet.

Denne allmänhetens tjänare skall ha till uppgift att se till att lagens intentioner följs, att medmänsklig rätt återfinns i lagarna, att ingen slussas omkring i samhället utan att någon tar ansvar och att alla får sin medmänskliga rätt och rättvisa.

Först när detta är uppfyllt kan MMO avvecklas och medborgaren kan njuta av att bo i en rätt och rättvis stat.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med upp-

gift att ta fram förslag till medmänsklighetsombud i enlighet med motionens anda.

Mot. 1989/90
K249

Stockholm den 25 januari 1990

Kent Lundgren (mp)